ARCHITEKTURA III RZESZY W SZPROTAWIE
Budynek Liceum Ogólnokształcącego

To jeden z największych gmachów w Szprotawie, położony przy reprezentacyjnej ul. Niepodległości. Od frontu wygląda, jakby swoimi szerokimi skrzydłami zagarniał uczniów do malutkiej paszczy. Do tego dziesiątki okien w długich rzędach, wyeksponowanych ku słońcu.

Chociaż budynek oddano do użytku w 1935 roku w ramach serii szkół im. A.Hitlera, a więc w czasach III Rzeszy, to jego architektura jest ugruntowana w okresie wcześniejszym i reprezentuje tzw. modernistyczne budownictwo celowe, do tego z elementami słynnego Bauhausu.

Projekt szkoły powstał w 1933 roku, a jego autorem był architekt Gerhard Lindner, działający już w latach 20-tych ubiegłego wieku, posiadający swoje biuro architektoniczne w Żaganiu.

Kamień węgielny pod budowę szkoły wmurowano uroczyście późną jesienią 1933 roku, a uczniów przeprowadzono do niej w kwietniu 1935 roku.

Na cały gmach składają się trzy segmenty, ułożone na planie litery T od największego do najmniejszego. Szkołę posadowiono dokładnie na dawnej ulicy łączącej koszary wojskowe z ul. Niepodległości i pomnikiem cesarza Wilhelma. Przed bramą główną uczelni zobaczymy jeszcze dziś fragment zabytkowej nawierzchni drogi wyłożonej kamieniem polnym.
Od strony północnej głównej bryły zobaczymy przeszklone klatki schodowe, zapewniające doskonałe naturalne doświetlenie klatek i szkolnych korytarzy. Pasy okienne rozciągają się od pierwszego do trzeciego piętra, na szerokości całej klatki, od podłogi aż po sufit każdej kondygnacji.

Od północy, jakby celowo schowane za bryłą główną, zobaczymy architektoniczną grę Bauhausu, tj. proste formy i surowość, budynki przypominają “kostki” oraz są pełne prostych przesunięć, linii i kątów, stosowane są duże okna i tzw. taśmy okienne. W tym wszystkim doceniano wpływ zorganizowanej przestrzeni na sposób działania i myślenia ludzi. Zrezygnowano ze zbędnej megalomanii i ornamentyki na rzecz funkcjonalności opartej na biologii, ergonomii, ekonomii, socjologii i psychologii. Minimalną ekspresję podtrzymano poprzez zastosowanie cegły klinkierowej i prefabrykaty (?piaskowiec) w wykończeniu gzymsów wieńczących oraz przy wystających poza lico budowli klatkach schodowych.

Bauhaus zobaczymy także we wnętrzu szkoły, najbardziej rozpoznawalny w skromnych, aczkolwiek solidnych stalowych balustradach, maksymalnie zaokiennionych klatkach schodowych oraz zupełnym braku ścian oddzielających kondygnacje od klatki schodowej. To był majstersztyk.

W czasach II wojny światowej budynek nie ucierpiał i w 1945 roku ponownie rozpoczął działalność.

Tekst:
Maciej Boryna